

Зашто је важна "Тврђава"

Пише: Ђурђица Драгаш
понедељак, 15 децембар 2025 12:04

"Ма кажи ми, молим те, шта значи маћи."

Насмеја ме, ал' некако и разнежи питање које ми пре неки дан постави пријатељица, рођена Београђанка. Знала бих откуд јој то и да ми није објаснила. Серију Тврђава гледали су и они којих се тематика лично не дотиче, они који домаће серије не гледају, што "из принципа", што из чисте незаинтересованости, али и они који о Крајини, Книну и колони која је одвела читав један народ, не знају скоро ништа. Објасних пријатељици да је реч о детету, најчешће малом, али да је било и оних које су родитељи, бабе и деде, рођаци па чак и пријатељи тако звали читавог живота. Остајали су "маћи" док год је било оних који су их тако доживљавали, а неки су с тим надимком и напуштали овај свет.

Важна је зато што је отворила ране и пустила да изађе гној. Јер... нема исцељења без бола. Нема га без суочавања са оним што је испод површине, са оним што покривено и вештачки закрпљено пулсира, расте и прети да те докрајчи.

Сетих се и како су наше крајишке жене, посебно оне старије, сваку драгу особу или милог госта звале "мајко". Тако је и мене баба звала, а деси се да и данас чујем то од људи које још увек чврсте нити са Крајином вежу. Ваљда не постоји лепша реч којом би се показала љубав коју према некоме осећате. Крајишка логика... једноставна, ал'

Зашто је важна "Тврђава"

Пише: Ђурђица Драгаш
понедељак, 15 децембар 2025 12:04

суштинска!

Питање моје пријатељице ми је можда дало и најбољи одговор на оно што би требало да буде суштина овог текста.

Да ли је и зашто је важна "Тврђава"?!

Важна је зато што је подсетила да се, и поред три деценије заједничког живота, још не познајемо довољно.

Важна је зато што је отворила ране и пустила да изађе гној. Јер... нема исцељења без бола. Нема га без суочавања са оним што је испод површине, са оним што покривено и вештачки закрпљено пулсира, расте и прети да те докрајчи.

Важна је зато што причамо и пишемо о њој. Што се љутимо ако нам нешто није било "потаман", што имамо предлоге како је могло боље, што смо одгледали све епизоде иако смо понекад били разочарани и коментарисали како је све то већ виђено и очекивано.

Важна је због тога што смо ми, који смо Тврђаву одживели, ћутали сатима после епизоде у којима смо, са главним јунацима, још једном паковали животе у две-три торбе, кретали у непознато и страховали за вољене тражећи их у колони без краја.

Важна је због тога што смо ми, који смо Тврђаву одживели, ћутали сатима после епизоде у којима смо, са главним јунацима, још једном паковали животе у две-три торбе, кретали у непознато и страховали за вољене тражећи их у колони без краја

Зашто је важна "Тврђава"

Пише: Ђурђица Драгаш
понедељак, 15 децембар 2025 12:04

Још важнија је зато што су, гледајући те сцене, плакали и размишљали они који о нашој колони не знају много. Они крај којих годинама живимо, радујемо се, слаavimo и тугујемо заједно, а који и даље не знају да децу зовемо маћи и маћа!

Да додам и једну, можда помало себичну вредност. Много колега, познаника и пријатеља питало ме је у протеклих месец и по дана шта мислим о "Тврђави" и, што је још важније, како се осећам док је гледам. Међу њима је мало оних који се сете да ме нешто слично питају почетком августа који сваке године одболујем.

А признају вам шта сам им одговарала па судите како желите

Била сам прилично критички расположена на почетку емитовања. Као неко ко се генерацијски апсолутно може поистоветити са Луком и Даријом, мрштила сам се на могућност да се таква љубав родила у онаквом злу. Не зато што имам нешто против љубави Хрватице и Србина већ зато што знам у каквом смо тескобном и страхом испуњеном времену стасавали у људе. Чак и да сте се искрено волели, средина би вас раздвојила.

Зашто је важна "Тврђава"

Пише: Ђурђица Драгаш
понедељак, 15 децембар 2025 12:04

Страх и мржња рушили чак и много чвршће односе од младалачке љубави

Страх и мржња који су рушили чак и много чвршће односе од младалачке љубави, срушили би, сасвим извесно, и ту малу тврђаву. Сметала ми је и, по мом мишљењу, Никичина пренаглашена оданост Југославији и то онда кад је већ било јасно да је више нема

Страх и мржња који су рушили чак и много чвршће односе од младалачке љубави, срушили би, сасвим извесно, и ту малу тврђаву. Сметала ми је и, по мом мишљењу, Никичина пренаглашена оданост Југославији и то онда кад је већ било јасно да је више нема. Да, добро се сећам колико су Срби из Хрватске веровали у ту идеју, како су се надали да ЈНА неће дозволити сукобе и како су пред сам рат гласали за Ивицу Рачана и "ушминкане" комунисте верујући да тако могу да зауставе зло које им се над главом надвијало. Ипак, знам и да су врло брзо изгубили наду да ће заједничка држава опстати и окренули се сами себи.

Посебно сам, као клише, оценила онај део серије који се тиче деведесетих година у Београду. Криминалци, смутни ликови са легитимацијама ДБ-а, оцвали и покварени политичари, татини синови силеџије и наркомени, "певаљке", спонзоруше и залутали Крајишници. Рекло би се, сасвим очекивани ликови и ништа ново у нашим филмовима и серијама.

Засметало ми је и што прву бакљу у чувеном сукобу Звездених и Динамових навијача у Загребу баца баш наш Лука.

Читала сам и негативне коментаре које су по друштвеним мрежама остављали поједини прилично бесни Крајишници, али нисам, за разлику од њих, одустајала од гледања.

Рекох, хајде да видимо како ће се ствари развијати.

Зашто је важна "Тврђава"

Пише: Ђурђица Драгаш
понедељак, 15 децембар 2025 12:04

Уколико сте поштени према себи и другима

А развиле су се онако како је једино и могло ..уколико сте поштени према себи и другима. Уколико јасно знате ко је жртва и ко је изгубио највише.

"Изгубили су, како се јасно видело на крају, мали, обични људи" - после серије "Тврђава"

Крај серије открио је и најмрачнију страну погрома. Од тренутка у којем дојучерашњи комшија и пријатељ Цваре пуца Србину Момчилу у леђа не схватајући (а можда баш и схватајући) да је и сам српског порекла, преко сцене у којој и њега убијају они за које је веровао да су његови, до страшних приказа егзекуција цивила

Изгубили су, како се јасно видело на крају, мали, обични људи који су само желели да живе на своме, онако како су навикли од рођења и како су њихови преци вековима живели. Они који свог сина зову маћи, а милу особу мајком. Људи од чије се песме земља тресе, иако им је коло "глуво". Мали људи који су погрешно веровали да их неће издати и заборавити велики. У њихове су торбе стали камен, земља и небо. Завичај за понети

Зашто је важна "Тврђава"

Пише: Ђурђица Драгаш
понедељак, 15 децембар 2025 12:04

...рекли би циници.

Рањени су они који су тек закорачили у живот, попут малог Гаврила. Они који, као Лука, Дарија и ја, нису стигли да уживају у младости. Њихови и моји родитељи чији су животи "пресечени", на сваки могући начин.

Крај серије открио је и најмрачнију страну погрома. Од тренутка у којем дојучерашњи комшија и пријатељ Цваре пуца Србину Момчилу у леђа не схватајући (а можда баш и схватајући) да је и сам српског порекла, преко сцене у којој и њега убијају они за које је веровао да су његови, до страшних призора егзекуција цивила.

То је њихово и нико им га одузети не може

Много је порука стало у неколико финалних епизода, а мени се чини да се "Тврђава" развијала баш као и сам живот. Кренеш у њега наивно, пун жеља и наде, уверен да ће све бити онако како треба, по твојој мери. Убрзо, међутим, схватиш да је живот много више од твојих жеља и могућности. Наилазиш на замке, заблуде те скупо коштају, а рачун је све дужи. Падаш, устајеш или одустајеш. Они који издрже до краја, схватају суштину. А суштина је баш у оним речима које свештеник у једној епизоди упућује Луки:

"Христос је на човјеку цијелу цркву саградио и на души његовој. Е та тврђава је једина неосвојива и несавладива. И ту тврђаву прво ти сагради у себи."

Зашто је важна "Тврђава"

Пише: Ђурђица Драгаш
понедељак, 15 децембар 2025 12:04

[\(PTC\)](#)